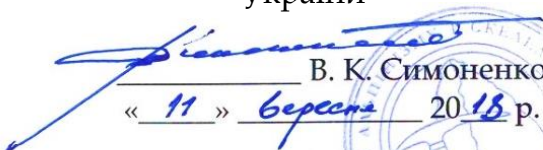

МІНІСТЕРСТВО МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ АЛЬПІНІЗМУ
І СКЕЛЕЛАЗІННЯ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Президент Федерації
альпінізму і скелелазіння
України

В. К. Симоненко
« 11 » березня 20 18 р.

**АЛЬПІНІЗМ
ПРАВИЛА СХОДЖЕНЬ**

УДК 796.525

ББК 75.82

Затверджено Президією Федерації альпінізму і скелелазіння України (ФАіС) 11 вересня 2018 року (протокол № 3п-2018).

Рецензенти: **Дутчак Мирослав Васильович**, перший проректор з науково-педагогічної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, заслужений працівник фізичної культури і спорту України; **Славінський Павло Францевич**, майстер спорту, інструктор-методист 1-ї категорії, суддя по спорту національної категорії (альпінізм), член кваліфікаційно-дисциплінарної комісії ФАіС України.

Видання «Альпінізм. Правила сходжень» підготувала комісія, створена згідно з рішенням Президії ФАіС України від 11 квітня 2017 року (протокол № 2п-2017), у складі:

Загірняк М. В. – голова,
Верба О. А.,
Федірко С. М.,
Горбенко М. М.,
Мітюхін Ф. П.,
Хітриков В. А.,
Фомін О. С.

Альпінізм. Правила сходжень. Офіційне видання / М. В. Загірняк, О. А. Вербя, С. М. Федірко, М. М. Горбенко, Ф. П. Мітюхін, В. А. Хітриков, О. С. Фомін ; під загальною редакцією М. В. Загірняка. – Кременчук: КрНУ імені Михайла Остроградського, 2018. – 28 с.

ISBN 978-617-7304-05-9

Наведено Правила організації та проведення гірських сходжень для альпіністських заходів масового, навчального, тренувального та спортивного характеру. Правила поширюються на всі альпіністські заходи, що проводяться за участю українських альпіністів як на території України, так і за її межами, а також на офіційно зареєстровані іноземні заходи та сходження іноземних альпіністів, що проводяться в гірських масивах України.

УДК
796.525
ББК 75.82

ISBN 978-617-7304-05-9

ПЕРЕДМОВА

Шановний колего!

Перед Вами – брошура «Альпінізм. Правила сходжень», у якій акумульовано багаторічний досвід організації та проведення альпіністських заходів у нашій країні та за кордоном. І ким би Ви не були – людиною, яка вперше збирається здійснювати сходження, досвідченим спортсменом чи організатором альпіністських заходів, переконаний, що Ви повинні ознайомитися з цими правилами.

Поклик гір, бажання досягти вершини – це одвічне прагнення Людини зазирнути за горизонт буденного, пізнати свої сили та можливості, самого себе, що цілком природно. Недарма за часів стародавніх цивілізацій гори визначалися як мозкові звивини землі. Сходження на гірські вершини приносить задоволення і радість від пережитого, усвідомлення власної сили та витримки, уміння долати труднощі.

Але сходження – це і нелегка, і небезпечна праця, іноді – це твоя невпевненість, страх. Знання і дотримання правил гірських сходжень, чітка організація проведення альпіністських заходів виключають багато ризиків для кожного з учасників, сприяють впевненості в собі та в успіху сходження.

Сьогодні альпінізм як вид спорту в класичному розумінні втрачає свою високу організованість. Виникають різні напрями його розвитку і трансформації, але всі вони, по-суті, є різновидами класичного альпінізму, доки не самоорганізуються як окремий вид спорту.

Саме тому, знання і дотримання «Правил сходжень» є необхідною умовою для успішного та безаварійного проведення альпіністських заходів.

Любити гори означає знати про них усе, знати, як організувати успішне сходження на їх вершини.

Голова Федерації альпінізму
та скелелазіння України,
майстер спорту,
заслужений тренер України,

Герой України

В. К. Симоненко

ВСТУП

Ці «Правила сходжень» (далі – Правила) встановлюють умови та порядок оформлення альпіністського заходу (АЗ), випуску на сходження та його залік, обов'язки, права та відповідальність організаторів АЗ і структур, що контролюють, правильність оформлення АЗ, вимоги до керівників АЗ, керівника та учасників групи горосходжувачів (команди), дотримання яких є мінімально необхідними заходами безпеки горосходження та забезпечує реєстрацію АЗ і контроль за його проведенням, а також обумовлює форму звітності про проведення АЗ.

Правила складаються з 10 розділів (загальні положення, організація роботи альпіністських заходів, підготовка сходження, випуск на сходження, дотримання правил безпеки, проведення сходження, залік сходжень, страхування життя) і чотирьох додатків (інформаційна карта, документація альпзаходу, звіт про роботу альпзаходу, принципи класифікації альпіністських маршрутів (АМ)).

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Альпінізм – це специфічна подорож (похід) людини в гірській місцевості, пов'язана з підйомом (сходженням) з долини на вершину гори по вибраному шляху (маршруту) з урахуванням господарських, військових, спортивних цілей або цілей активного відпочинку. На шляху підйому на гірську вершину (не залежно від її висоти) можуть зустрічатися в будь-якому поєднанні нескладні та важкопереборні, екстремальні скельні, льодові й снігові ділянки маршруту, хороші, сприятливі, несприятливі та дуже несприятливі погодні умови. Похід людини в гірській місцевості з будь-якою метою – один з видів діяльності, небезпечної для його здоров'я та життя.

Термін «альпінізм» походить від назви гірської системи Альпи (нім. – Alpen, франц. – Alpes, від кельтського alp – висока гора).

Альпінізм як вид спорту – це сходження на вершини гір по маршрутах з різними категоріями складності. У змаганнях суддівська колегія визначає результати команд, порівнюючи складність цих маршрутів і якість їх проходження.

1.2 Ці Правила спрямовані на забезпечення безпеки під час сходження на гірські вершини з будь-якою метою. Альпіністи повинні розуміти, що виконання Правил дозволяє тільки знизити ризик перебування в горах і на сходженнях, але не уникнути його загалом. Істотна мінімізація цього ризику забезпечується хорошою теоретичною підготовкою альпіністів у сфері знань про життєдіяльність гір, їхньою фізичною, технічною і тактичною підготовкою, яка відповідає складності маршруту сходження, а також належними психічними та вольовими якостями. Альпіністи і скелелазі займаються цим видом спорту в ситуаціях з обмеженою можливістю надання допомоги. Вони повинні усвідомлювати, що ризикують особисто і несуть відповідальність за себе і за своїх партнерів. Кожен особисто повинен усвідомлювати, що він зобов'язаний не завдавати шкоди навколишній природі та людям, які його оточують.

1.3 Ці Правила є обов'язковими для членів Федерації альпінізму та скелелазіння України (ФАіС України) у навчальних, тренувальних і спортивних заходах.

1.4 Підґрунтям забезпечення безпеки сходжень (поряд з фізичною, технічною, тактичною підготовкою) є вивчення природи гір, небезпеки в горах і заходів щодо її запобігання, особливостей конкретної гірської країни та пори року, особливостей вибраного для сходження маршруту.

1.5 Більшість надзвичайних подій і нещасних випадків під час сходжень відбуваються з вини альпіністів. Для запобігання небезпечних випадків, спричинених самими

альпіністами, необхідно знати їх види та причини виникнення, вивчати причини нещасних випадків, що сталися під час сходження, використовувати досвід інших.

2 ОСОБЛИВОСТІ СХОДЖЕННЯ В ГОРАХ

2.1 Кожна гірська країна має свої особливості, що впливають на безпеку сходжень. Пора року, коли відбувається сходження в певній гірській країні, також впливає на безпеку сходжень і має свої особливості в кожній гірській країні. Альпініст повинен вивчати ці особливості й ураховувати їх під час планування та здійснення сходжень.

2.2 За характером рельєфу маршруту сходження поділяють на такі види:

- *скельні;*
- *льодово-снігові;*
- *комбіновані.*

2.3 Складність маршрутів сходжень поділяють на шість категорій (від 1-ї до 6-ї) з розподілом на напівкатегорії А і Б (1А – найменш складна (некатегорійна) і категорійні 1Б, 2А, 2Б, ..., 6А; 6Б – найскладніша).

Класифіковані маршрути входять до складу Класифікатора маршрутів на гірські вершини (КМГВ). Маршрути, розміщені в КМГВ Росії або Євро-Азіатської асоціації альпінізму (ЄААА), визнаються дійсними та підлягають перегляду лише у виняткових спірних випадках. Маршрути, пройдені за кордоном в інших країнах, що мають власну класифікацію, підлягають класифікації комісією ФАіС України на підставі звіту про сходження: для маршрутів 1Б–4Б к. тр. – за спрощеною формою (паспорт і фото маршруту, схема UIAA, зарубіжна класифікація, протокол розбору); для 5А–6Б к. тр. – за повною формою.

Вершини Карпат класифіковані тільки в зимовий період – з 15-го грудня до 30-го березня.

Нові маршрути поділяють на першосходження, першопроходження, варіант (не менше 25 % маршруту пройдено вперше) та комбінацію.

2.4 Сходження у стилі «соло» (поодинці) не дозволяються.

2.5 Висота вершини, характер і складність маршруту обумовлюють певні особливості, які впливають на безпеку сходження. Для запобігання такій небезпеці альпініст повинен добре знати ці особливості і враховувати їх під час сходжень.

3 ВИДИ СХОДЖЕНЬ І ГРУП ЛЮДЕЙ

3.1 До альпіністських сходжень належать:

- *масові* - здійснюються за спеціальною програмою підготовки у формі колони (колон) учасників під керівництвом інструкторів з альпінізму;

- *навчальні, тренувальні* - виконуються згідно з програмою підготовки у складі навчальних груп під керівництвом інструкторів з альпінізму або спортивних груп для акліматизації та підготовки до складніших сходжень;

- *спортивні* - здійснюються у складі спортивних груп і команд у межах змагань з альпінізму, у тому числі змагання з метою підвищення кваліфікаційного рівня.

3.2 За цілями здійснювання сходження альпіністські групи поділяють на такі:

- *навчальна група* - група альпіністів, які пройшли навчально-тренувальні заняття та здійснюють сходження з метою виконання норм відповідного кваліфікаційного рівня згідно з програмою підготовки альпіністів;

- *спортивна група* - група альпіністів, які проходять тренувальні заняття і здійснюють сходження з метою спортивного вдосконалення (виконання норм спортивних розрядів з альпінізму або їх підтвердження, участь у змаганнях з альпінізму).

3.3 За принципами організації сходження групи поділяють на групи, які здійснюють сходження:

- у складі організованого альпіністського заходу (збору, альпініади, експедиції, змагань);

- автономні самостійні (здійснюють сходження самостійними групами поза організованими альпизаходами та організовані членами самої групи).

4 ОРГАНІЗАЦІЯ АЛЬПІНІСТСЬКОГО ЗАХОДУ (АЗ)

4.1 Для підготовки альпіністів і здійснення сходжень ФАіС України її колективні члени (суб'єкти) можуть проводити різні АЗ: навчальні, тренувальні, спортивні, масові, у тому числі виїзні та на стаціонарних базах, збори, кваліфікаційні та інші змагання, експедиції, альпініади, сходження вихідного дня. Для узгодження проведення АЗ його ініціатори до виїзду в гори направляють до секретаріату ФАіС України Інформаційну картку (додаток 1) в електронній формі.

4.2 Проведення АЗ має бути попередньо узгоджено з ФАіС України та затверджено організацією, що проводить АЗ.

4.2.1 Після отримання узгодженої інформаційної картки ініціатори забезпечують оформлення основної документації АМ згідно з додатком 2, п. 2.

4.2.2 Організація, яка проводить АЗ, затверджує документи щодо п. 2 додатка 2.

4.2.3 Організації, які узгоджують (затверджують) і забезпечують проведення АЗ, та їх працівники (за умови організації АЗ згідно з цими Правилами) не несуть відповідальності за випадки, які сталися під час

сходження (походу) через помилкову поведінку учасників або керівництва, а також за допущені ними порушення у проведенні АМ, випуску груп та інші.

4.3 Під час роботи АМ необхідно вести документацію згідно з додатком 2.

4.4 Після закінчення роботи АЗ, не більше ніж через 20 днів, його керівник направляє у ФАіС України Звіт про роботу АЗ, у тому числі відомості про сходження, здійснені учасниками та інструкторами АЗ, а також, за необхідності, направляє копію цього звіту до Федерації альпінізму, на території якої проводилося АЗ (додаток 3).

4.5 У будь-якому АЗ (за винятком того, яке проводиться самостійною спортивною групою) навчально-тренувальним процесом і сходженнями керує старший тренер АЗ, який повинен мати кваліфікацію не нижчу, ніж КМС, досвід керівництва сходженнями на напівкатегорію, вищу, ніж плановані на АЗ (але не складнішу за 6А) та кваліфікацію інструктор-методист з альпінізму. Він несе відповідальність за виконання навчально-тренувальної роботи відповідно до чинної Програми підготовки альпіністів і за дотримання учасниками АЗ вимог до охорони навколишнього середовища.

4.6 Комплектування навчальних відділень здійснює старший тренер АЗ з урахуванням побажань учасників цього заходу. Інструкторів навчальних відділень і тренерів спортивних груп призначає старший тренер АЗ. Комплектування спортивної групи та вибір її керівника здійснюють на добровільних засадах.

4.7. Під час роботи АЗ в горах представник ФАіС України, що знаходиться в цьому районі, має право перевірки (у тому числі щодо відповідності документації АЗ) виконання навчальних планів і програми підготовки альпіністів,

екологічних вимог, виконання цих Правил. У разі порушень спортивні результати цього АЗ можуть бути скасовані рішенням Виконкому (Президії) ФАіС України.

5 ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНИХ АВТОНОМНИХ СХОДЖЕНЬ

5.1 Автономні самостійні сходження можуть здійснюватися альпіністами як для участі в змаганнях різного рівня, так і з метою спортивного вдосконалення.

5.2 Автономні самостійні сходження, які здійснюються для участі в змаганнях, є альпіністськими заходами і оформлюються документально відповідно до вимоги п. 4 цих Правил. Наявність у такому разі на місці проведення АЗ старшого тренера не обов'язкова: група може бути випущена до виїзду до місця проведення АЗ.

5.3 Сходженнями, які здійснює автономна самостійна спортивна група, керує спортивний керівник цієї групи. Його кваліфікація повинна відповідати складності запланованих сходжень. Керівником конкретного сходження може бути будь-який учасник згаданої спортивної групи, рівень підготовки якого відповідає вимогам до керівника запланованого сходження.

6 ПІДГОТОВКА СХОДЖЕННЯ

6.1 Сходженню (циклу сходжень) повинен обов'язково передувати цикл навчальних занять або тренувальний період із засвоєнням або вдосконаленням технічних прийомів подолання різних форм гірського рельєфу та підвищенням рівня фізичної підготовки спортсменів згідно з «Навчальною програмою підготовки альпіністів» і відповідно до спортивної кваліфікації учасників сходження. Спортивним сходженням повинні передувати тренувальні сходження з урахуванням категорії складності майбутнього спортивного сходження.

Під час першого сходження в сезоні (або у разі перерви між сходженнями в сезоні більше 90 днів) повинні виконуватися сходжені та тренувальні заняття з урахуванням характеру рельєфу маршруту запланованого сходження (скельний, льодово-сніговий або комбінований):

- для підготовки на значок «Альпініст України» - згідно з відповідною частиною «Навчальної програми підготовки альпіністів» (НП1);

- для підготовки на 3-й спортивний розряд - 1Б кат. складн.;

- для сходження альпіністів 3-го розряду - 2А, 2-го розряду - 2Б кат. складн.;

- для сходження альпіністів 1-го розряду і вище - 3А або 3Б кат. складн.

6.2 Вимоги до учасників і керівника сходження

6.2.1 До категорійних сходжень допускають учасників віком 16 років і старших. Учасники віком 14-15 років можуть допускатися лише до некатегорійних сходжень і з урахуванням їх фізичної підготовки, за наявності письмової згоди батьків і під керівництвом інструктора з альпінізму, який проводив передсезонну підготовку. Усі учасники зобов'язані мати довідку - висновок спортивного диспансеру про стан здоров'я з рекомендацією про допуск до здійснення альпіністських сходжень.

Вимоги до керівника та учасників сходження наведено в табл. № 1.

У навчальній групі першим сходженням 3А-3Б кат. складн. керує інструктор з альпінізму. Наступними сходженнями групи може керувати будь-хто з учасників цієї групи, якщо він має досвід керівництва сходженням попередньої напівкатегорії складності. До складу такої групи може належати інструктор як особа з відповідними повноваженнями, яка контролює процес сходження.

**Таблиця 1 – ВИМОГИ ДО КЕРІВНИКА
І УЧАСНИКІВ СХОДЖЕННЯ**

Категорія складності сходження	Керівник	Учасники
1Б	Для навчальних груп – звання інструктора з альпінізму	Навчальні заняття за програмою підготовки на значок «Альпініст України»
2А–2Б	Для навчальних груп – звання інструктора з альпінізму Для спортивних і самостійних груп – мати досвід двох сходжень 3Б кат. складн.	Наявність значка «Альпініст України», заняття за програмою підготовки певного етапу та додатково два сходження попередньої напівкатегорії складності
3А–6Б	Мати досвід сходження певної напівкатегорії складності та досвід керівництва сходженням попередньої напівкатегорії складності У групі постійного складу (не менше двох спільних сходжень попередньої напівкатегорії складності) досвід сходжень певної напівкатегорії складності необов'язковий	Заняття за програмою підготовки певного етапу і додатково два сходження попередньої напівкатегорії складності

6.2.2 У разі сходження у двійці одному з учасників висувають вимоги керівника і зараховується керівництво сходженням.

6.3 Якщо учасник АЗ має перерву між сходженнями більше, ніж два календарні роки, старший тренер цього АЗ зобов'язаний переконатися у відповідності його спортивної підготовки та за необхідності призначити одне чи кілька додаткових тренувальних сходжень, які на одну категорію складності нижчі, ніж заплановане сходження.

6.4 На організованому АЗ основним документом для виходу на сходження навчальної групи є розпорядження по АЗ і запис у книзі реєстрації виходів у високогір'ї з підписами тренера, який випускає групу, і керівника групи (обох учасників сходження у двійці), а для спортивної групи – маршрутний листок (додаток 4). Для оформлення виходу на сходження автономної самостійної спортивної групи в Пошуково-рятувальній службі (ПРС) порядок реєстрації встановлює ця служба.

7 ВИПУСК НА СХОДЖЕННЯ

7.1 На організованому АЗ безпосередній випуск на сходження проводить тренер, який призначений наказом керівника АЗ або організацією, яка організувала сходження. Право випускаючого тренера має також керівник спортивної групи (своїєї групи), що складається з учасників, не нижче 1-го спортивного розряду.

7.2 Випуск автономної самостійної спортивної групи на сходження може проводити випускаючий тренер до виїзду на місце виконання сходження (на місці базування

організації, яка направляє спортивну групу для участі в змаганнях). Умови випуску групи (перелік заходів, обов'язкових для сходження: необхідність навчальних занять, тренувальних сходжень, розвідки маршруту, консультацій на місці, взаємодія з рятувальними службами або іншими групами тощо) – зазначає випускаючий тренер у маршрутному листку, один примірник якого, підписаний членами групи, зберігається у нього.

Автономна самостійна спортивна група за необхідності може оформити випуск у Пошуково-рятувальній службі (ПРС) району.

7.3 Випускаючий тренер повинен переконатися, що підготовка групи достатня для проходження заявленого маршруту, що група забезпечена всім необхідним спорядженням належної якості, харчуванням тощо), і група може забезпечити необхідні заходи безпеки (обов'язкова наявність страхового поліса, що забезпечує проведення рятувальних і вертолітних транспортувальних робіт на кошти місцевих рятувальних служб).

7.4 Для випуску на маршрути випускаючий тренер повинен мати досвід сходжень на напівкатегорію вище складності маршрутів, на які випускає, і кваліфікацію інструктора альпінізму.

7.5 Випускаючий тренер може належати до складу групи, випуск якої він дозволяє.

7.6 Позбавити права випуску може старший тренер АЗ або організація, що призначила випускаючого тренера.

8 ПРОВЕДЕННЯ СХОДЖЕННЯ

8.1 Усі сходження є складовою частиною виходів у високогір'ї, які починаються і закінчуються в базовому таборі.

8.2 Група в повному складі повинна забезпечити:

- готовність до виходу у високогір'я і на сходження (знання маршруту, наявність відповідного спорядження і харчування, знання виду і часу сеансів зв'язку та інше);

- дотримання контрольного терміну аж до припинення сходження у разі, коли виникає загроза порушення контрольного терміну;

- забезпечення негайного спуску учасника групи в базовий табір у разі його хвороби, травмування чи ослаблення.

8.3 Керівник сходження має право для безпеки на окремих ділянках маршруту змінювати заплановану тактику проходження його окремих ділянок, залежно від змін обставин на маршруті і раніше не врахованих чинників.

8.4 Керівник сходження зобов'язаний:

- сприяти підтриманню доброзичливих стосунків у групі;

- об'єктивно інформувати базовий табір про час сходження і прийнятих рішеннях, стан маршруту, самопочуття учасників;

- припинити сходження, якщо виникають обставини, які загрожують безпеці учасників сходження;

- особисто приймати рішення і контролювати дії учасників щодо утилізації відходів на маршруті і бівуаках.

8.5 Учасник сходження зобов'язаний:

- бути готовим до виходу у високогір'я та здійснення сходження: знати маршрут і запасні варіанти його проходження, знати час і види сеансів зв'язку, знати контрольний термін повернення в базовий табір, позивні групи, групи взаємодії та базового табору;

- бути дисциплінованим на виходах, своєчасно та чітко виконувати вказівки керівника;

- надавати допомогу постраждалим учасникам;

- негайно повідомляти керівника сходження про погіршення стану здоров'я, захворювання чи отримання травми;

- дбайливо ставитися до гірської природи, пам'яток культури та історії, традицій і звичаїв місцевого населення;

- не залишати сміття та інші неутилізовані відходи на маршруті і бівуаках;

- підтримувати чистоту та належний санітарний стан території базового табору.

8.6 Під час обговорення в групі корекції для безпеки маршруту руху на окремих ділянках сходження або початкової тактики проходження його окремих ділянок остаточне рішення приймає керівник сходження.

У разі категоричної незгоди більшості членів групи група зобов'язана припинити сходження і повернутися в базовий табір під керівництвом затвердженого керівника. Остання вимога не поширюється на навчально-тренувальні виходи груп під керівництвом тренера-інструктора.

8.7 Якщо затверджений керівник не може виконувати свої функції через травми, хворобу або з іншої причини, керівництво групою покладається на іншого учасника – за власною ініціативою або рішенням більшості членів групи, або за вказівкою керівника групи, якщо інше

не обумовлено під час випуску на сходження. У такому разі група припиняє сходження і повертається в базовий табір, якщо інше не обумовлено під час випуску.

9 ЗАЛІК СХОДЖЕНЬ

9.1 Будь-які сходження на всіх навчальних етапах повинні проводитися та можуть бути зараховані як учинені лише в тому випадку, якщо вони здійснені під час занять відповідного етапу «Навчальної програми підготовки альпіністів».

9.2 Випускаючий тренер підбиває підсумки здійсненого сходження. Учасники сходження висловлюють свою особисту думку про виконання тактичного плану сходження і забезпечення заходів безпеки, про дії керівника та інших учасників. На підставі аналізу процесу сходження, його безпеки, дій керівника та учасників випускаючий тренер робить висновок про залік сходження.

9.3 Сходження зараховується тільки учасникам групи, які досягли мети сходження (вищої точки вершини або масиву, зазначеного під час випуску, тощо).

9.4 Залік сходження фіксується відповідним записом і підписом старшого тренера АЗ у книзі альпініста, або посвідченні альпініста, або у відповідній довідці та засвідчується печаткою АЗ організації. Назва вершини та маршруту сходження повинні відповідати КМГВ. Дата сходження (день, місяць, рік) повинна відповідати даті досягнення вершини.

9.5 Маршрути, пройдені повністю або частково під час рятувальних робіт, можуть бути зараховані старшим

тренером АЗ на підставі відповідного звернення керівника рятувальних робіт:

- під час здійснення підйому на вершину - на напівкатегорію вище класифікованого маршруту, але не вище 6А категорії складності;

- під час часткового проходження маршруту - у межах затвердженої категорії складності повного маршруту.

Запис у будь-якому з документів, визначених у п. 9.4 цього розділу, доповнюється такою приміткою: «Під час проведення рятувальних робіт. Розпорядження № (номер розпорядження) АЗ» і дата розпорядження.

9.6 Сходження не зараховується у разі порушення встановленого або скоригованого контрольного терміну повернення в базовий табір або рішенням випускаючого тренера на підставі розбору здійсненого сходження. До того ж не робиться ніяких записів у документах відповідно до п. 9.4.

10 СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ

10.1 Керівники, тренери та учасники АЗ повинні бути застраховані від нещасного випадку під час сходження. Умови страхування повинні бути адекватні ступеню небезпеки та складності запланованих маршрутів сходжень і попередньо обчисленим витратам на проведення рятувальних робіт у цій місцевості, країні.

ІНФОРМАЦІЙНА КАРТКА

1. Інформуємо, що альпзахід _____
(назва та мета)

проводиться _____
(повна назва організації)

в період з _____ по _____ 20__ р.

у гірському районі (ущелині) _____

2. Керівництво (у тому числі інструктори-тренери):

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Інстр. кваліф.	Сп. р-д	Пошт. індекс, дом. адреса, телефон	Посада
1					Керівник
2					Старш. тренер
3					Лікар

3. Склад інструкторів-тренерів і учасників:

Штат альпзаходу	Спортивна кваліфікація								
	МС	КМС	1 р-д	2 р-д	3 р-д	Знач-кіст	Нова-чок	Усього	
Інструкторів-тренерів, осіб									
Учасників, осіб									

4. Запланована дата прибуття в район _____

5. Район (місце) базування АЗ _____
(поляна, ущелина...)

6. Забезпечення безпеки _____

Поштова адреса організації, що проводить АЗ, пошт. індекс і телефон _____

Керівник суб'єкта ФАіС України _____
(прізвище, ім'я)

_____ «___» _____ 20__ р.
(підпис, печатка)

УЗГОДЖЕНО

Федерація альпінізму і скелелазіння України

_____ «___» _____ 20__ р.
(прізвище, ім'я, підпис, печатка)

ДОКУМЕНТАЦІЯ АЛЬПЗАХОДУ

1. Підготовча: інформаційна картка.

2. Основна (у період підготовки та проведення АЗ):

а) інформаційна картка, погоджена з ФАіС України;

б) наказ (розпорядження) про організацію АЗ з переліком мети, місця, термінів проведення, відповідальних і забезпечення матеріальною базою;

в) список керівного складу із зазначенням фактичної кваліфікації;

г) список інструкторів-тренерів та учасників із зазначенням фактичної кваліфікації;

д) положення про змагання, якщо вони стосуються АЗ;

ж) книги (журнали):

- розпоряджень по АЗ;

- реєстрації виходів у високогір'я;

- зв'язку з групами.

3. Журнал інструктажу з техніки безпеки.

ЗВІТ ПРО РОБОТУ АЛЬПЗАХОДУ

1. Організація, що провела АЗ _____
2. Місце проведення (країна, гірська система, район,...)

3. У період з _____ по _____
4. Керівництво, у тому числі інструктори-тренери (якщо існують розходження із затвердженою інформаційною карткою) _____

5. Фактичний склад учасників згідно з п. 3 інформаційної картки, а також список інструкторів і учасників, які брали участь у альпзаході (повністю прізвище, ім'я, по батькові, дата народження (число, місяць, рік), інструкторська та спортивна кваліфікація).
6. Відомості про сходження, здійснені учасниками (у тому числі керівний та інструкторсько-тренерський склад) АЗ:

№ пор.	Дата досягнення вершини	Вершина та маршрут сходження за КТГВ	Кат. скл.	Керівник і група за алфавітом	Примітка

7. Список альпіністів, які виконали кваліфікаційні вимоги відповідних нормативів.

8. Травми, нещасні випадки. Указати прізвище, ім'я та по батькові потерпілого, характер, причини.

Старший тренер _____
(підпис/прізвище)

Печатка
суб'єкта ФАіС України

Маршрутний листок № _____

Команда _____

Учасники:	Розряд	Категорія складності сходжень: поточного/попереднього років
1. _____	_____	_____
2. _____	_____	_____
3. _____	_____	_____
4. _____	_____	_____

№ пор.	Вершина	Маршрут	Кат. складності	Час старту план/ факт	Час фінішу план/ факт	Відмітка про сходження
1						
2						

Ми, учасники сходжень, знаємо «Правила спортивних змагань з альпінізму», «Положення про змагання», заходи безпеки і несемо повну відповідальність за їх дотримання. Описи маршрутів, фотознімки вершин і схеми маршрутів сходжень вивчили (додаються). Спорядження відповідає складності маршрутів.

Засоби зв'язку _____ Аптечка _____

Час зв'язку _____

Контрольний термін повернення в _____

Дата _____ Час _____

1. _____ 3. _____

2. _____ 4. _____

(ППП)

(підпис)

(ППП)

(підпис)

Команда допущена до сходжень

Лікар _____ (підпис)

Випускаючий тренер _____ (підпис)

Дата _____

Позначка рятувальної служби (за необхідності) _____

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ВСТУП	5
1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
2 ОСОБЛИВОСТІ СХОДЖЕННЯ В ГОРАХ.....	7
3 ВИДИ СХОДЖЕНЬ І ГРУП ЛЮДЕЙ.....	8
4 ОРГАНІЗАЦІЯ АЛЬПІНІСТСЬКОГО ЗАХОДУ (АЗ)	9
5 ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНИХ АВТОНОМНИХ	
СХОДЖЕНЬ	11
6 ПІДГОТОВКА СХОДЖЕННЯ.....	11
7 ВИПУСК НА СХОДЖЕННЯ.....	14
8 ПРОВЕДЕННЯ СХОДЖЕННЯ	16
9 ЗАЛІК СХОДЖЕНЬ.....	18
10 СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ.....	19
<i>Додаток 1</i>	<i>20</i>
<i>Додаток 2</i>	<i>22</i>
<i>Додаток 3</i>	<i>23</i>
<i>Додаток 4</i>	<i>25</i>

ОФІЦІЙНЕ ВИДАННЯ

Михайло Васильович Загірняк
Олександр Андрійович Верба
Сергій Михайлович Федірко
Мстислав Мстиславович Горбенко
Федір Петрович Мітюхін
Володимир Андрійович Хітриков
Олександр Сергійович Фомін

АЛЬПІНІЗМ ПРАВИЛА СХОДЖЕНЬ

Верстка – В. В. Івашута
Обкладинка – А. О. Осадча
Фото обкладинки – С. О. Пугачов
Редактор-коректор – Т. О. Минько

Підп. до др. 12.09.2018. Формат 60×84/16.
Папір тип. Друк лазерний. Ум. друк. арк. 1,17.
Наклад 300 прим. Зам. № 18729

Видавець і виготовлювач:
Видавничий відділ Кременчуцького національного
університету імені Михайла Остроградського
39600, м. Кременчук, вул. Першотравнева, 20
тел. (05366) 3-61-09, e-mail: poldep@kdu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4837 від 22.01.2015 року